

Nr 14.

Av friherre **Hermelin** m. fl., om ökat anslag för understödjande av nötboskaps premiering.

I fråga om anslagstitelns »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar», har kungl. lantbruksstyrelsen ansett, att anslaget i vad gäller understödjande av premiering av nötboskap bör höjas med ett belopp av 40,000 kronor att, jämte ett för ändamålet förut utgående belopp, särskilt användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurföreningar.

Uti Kungl. Maj:ts proposition till årets Riksdag föreslås emellertid en höjning i angivet syfte av endast 20,000 kronor eller med andra ord hälften av den ökning, som lantbruksstyrelsen anser vara av behovet oundgänglig.

De skäl, som föreligga för en sådan nedsättning av begärda anslaget, torde, då föredragande departementschefen i övrigt varmt vitsordat tjurföreningarnas betydelse och dess behov av understöd, huvudsakligen vara dessa, att det skulle tillkomma hushållningssällskapen att bekosta de utgifter för nötboskapspremieringen, som icke kunna gäldas av statsanslaget, samt att uppslag givits, att genom inskränkning av utgifterna för nötboskapspremieringen i övrigt finna utväg till täckande av de belopp, som befinnas nödiga för ett fortsatt understödjande av tjurföreningar.

Vad nu först det senare skälet vidkommer, äro vi därom ense, att en besparing nog är tänkbar och möjligen kan genomföras, men frågan måste dock vara beroende på ytterligare utredning och torde i övrigt vara så pass vittomfattande, att man icke härpå nu kan bygga en bestämd inskränkning av det av lantbruksstyrelsen anmälda beloppet utan måste lämna detta åt framtiden.

Att hushållningssällskapen åter skola bekosta de utgifter för nötboskapspremieringen, som icke täckas av statsmedel, är nog sant, men avser väl detta uti egentlig bemärkelse endast utgifterna för den ursprungliga och mera vittomfattande del av premieringen, som förefanns och ännu förefinnes före tillkomsten av tilläggsprisen till tjurföreningar. Uti den utredning, som förelåg 1909 års riksdagsbeslut, då ifrågasvarande anslag senast fixerades, att i *sammanhang* med anslaget till nötboskapspremieringen utgå med högst 30,000 kronor, torde hava ansetts, att staten, utan ytterligare krav på bidrag av hushållningssällskapen skulle kunna bekosta denna gren av premiering, som endast skulle komma de mindre jordbruken till hjälp. I detta sammanhang bestämdes, att sådant tilläggspris skulle av statsmedel utgå med högst 150 kronor till varje därtill berättigad föreningstjur. Då emellertid, som av statsverkspropositionen framgår, antalet tjurföreningar uppgått till 845, synes lätt att det disponibla statsanslaget i ringa mån kunnat fylla behovet, ty en jämn fördelning giver blott omkring 35 kronor för varje förening mot i utsikt av staten ställda maximibeloppet 150 kronor. Hushållningssällskapen hava därför så gott sig göra låtit, med åsidosättande av andra anslagskrav, fått träda emellan med ett sammanlagt belopp ungefär motsvarande vad av statsmedel lämnats utan att dock kunna helt infria det understöd, som staten ställt i utsikt för föreningarna. Det är dessa för hushållningssällskapen ökade utgifter, som kungl. lantbruksstyrelsen på goda skäl anser staten för framtiden böra övertaga, allra helst som ju hushållningssällskapets tillgångar så väl behövas för andra nyttiga ändamål och i övrigt äro betänkligt kringskurna.

Den föreslagna ändringen, att tilläggspriserna skulle utgå med högst 75 i stället för förut högst 150 kronor för föreningstjur, finna vi välbetänkt, då därigenom anslaget kan till största möjliga utsträckning samt med rättvisaste fördelning komma till användning.

Däremot anse vi ej vara behöfvligt att, om det av lantbruksstyrelsen nu föreslagna totala årsbeloppet för tilläggspris, som avses att möta uppkommande behov även för de närmaste följande åren, icke skulle under något år i sin helhet eller till någon del tagas i anspråk för tjurföreningarna, det sålunda eventuellt besparade belopp skulle kunna, liksom hittills, anvisas för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål. Ett sådant förfaringssätt torde på sätt och vis strida mot anslagets natur såsom utgående för visst angifvet syfte, vadan vi anse att å anslaget uppkommande besparingar i vanlig ordning böra innehållas.

På grund av vad vi sålunda anfört, och då tillkomsten av tjurföreningar i högsta grad bidragit till höjande av landets kreatursavel, just för de mindre jordbruken, få vi vördsamt hemställa,

att Riksdagen må öka det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar» till understödjande av premiering av nötboskap anvisade belopp nu 120,000 kronor med 40,000 kronor till 160,000 kronor, därav 70,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar tillhöriga tjurföreningar.

Stockholm den 24 januari 1914.

Richard Hermelin.

Alexander Hamilton.

Gunnar Ekelund.

Birg. Jönsson.